

Biblioteket i Älvsbyn med vår Forskarhörna och Forskargrotta. Öppet Hus måndagar 16.30-18.30 samt onsdagar 13.00-15.00.

Från ordföranden

Den digitala tidsåldern

Släktforskning är något som kommer med åren. Jag gissar att majoriteten av släktforskare är 50+. Kanske helt naturligt eftersom man rör sin tid själv efter pensioneringen, och släktforskning tar tid. Ändå går det ju så mycket snabbare idag när vi inte behöver göra långa resor till olika arkiv för att leta på plats. Idag kan vi sitta bekvämt där hemma vid datorn och söka i digitala arkiv i många länder.

Men vill man hitta uppgifter som ger lite ”kött o blod” till anfäderna så får man vara lite uppfinningsrik och kanske leta på lite udda ställen. Då kan ett besök på ett fysiskt arkiv vara mycket givande. Allt finns ju inte filmat och digitaliserat. Leta gärna också i böcker tex sådana som skrivits av byaföreningar och liknande.

Kanske tycker du att din antavla bara består av drängar och pigor i en oändlig rad. Då ska du göra just detta; försök hitta uppgifter som ger dem lite ”kött o blod”. Det finns inga tråkiga släkter utan en massa fantasiska livsöden, som förtjänar att berättas.

Önskar alla en rofylld och skön jul/Carin

Innehåll:

sidan

Från ordföranden	1
Kursverksamhet	1
Från red.	2
Telefonlista, styrelsen	2
Försäljning	3
Skrönor Agnar Grönlunds	4
Fortsättning på Karin Stenbergs livshistoria	5-16
Tragisk olyckshändelse	17
Gamla bilder, efterlysningar	18-21
Julhälsning	22

Cirklar/kurser våren 2015

Släktforskning för nybörjare

Sex gånger 3 timmar

Tisdagar 18.00-21.00

Lokal: Forskarhörnan, biblioteket

Tidpunkt: tis 27 jan-tisdag 3 mars

Disgen

Sex gånger 3 timmar

Tisdagar 18.00-21.00

Lokal: Forskarhörnan, biblioteket

Tidpunkt: tisdag 17 mars-21 april

Du kan anmäla ditt intresse på anmälningslistor i Forskarhörnan, hos ABF Norr eller direkt till ordföranden Carin Blom på e-post cablo@telia.com

Från red.

Hej alla forskarvänner.

Här kommer årets sista medlemstidning, julhelgen är lång i år, så jag hoppas att ni får tid att läsa historien som Karin Stenberg skrivit, saknar ni föregående nummer så hör av er så kan vi fixa det. Tycker själv att det är en så fantastisk berättelse, hon har skrivit direkt ur minnet. Det är ju så jag skulle önska att fler gjorde. Vi som upplevt liknande känner ju ungefär hur dessa människor kände och hade det, men våra barn, barnbarn och barnbarnsbarn kan de föreställa sej hur vi hade det som barn och under vår uppväxt??? Jag har svårt att tro det. Därför är det bra ju fler som skriver ner sina berättelser.

När jag sen fick se Inger Österlunds renskrift av tidningsartikeln från 1906, måste jag ju bara ta med den. Sådana händelser drabbade ju hela familjer, ja hela byar.

Det utlovade materialet om de som bodde i Laver kommer i senare nummer, jag har inte hunnit sammanställa det klart, men det kommer. Hoppas ju alltid att under helgdagarna ska det bli gott om tid för forskning. Vi får väl se....

Har ni sett Kalendern för 2015 som vår förening säljer, än har vi några exemplar kvar, Älvsby bokhandel säljer den också. Om försäljningen se nästa sida.

Äldre-veckan är som vanligt vecka 7, med början den 9 februari, vi kommer att ha någon aktivitet under veckan. Kolla annonseringen.

Nästa "Byablad" utkommer preliminärt i februari, kom med förslag till innehåll!

Gun

Dagen hade varit grå, trist och allmänt jobbig och stressig. Tankarna hade ingen ordning i hjärnkontoret.

- Kommer hem i samma sinnesstämning men för att försöka bryta det negativa så blir det en promenad ute i friska luften.

'Kvällen är kall och mörk men det får inte hindra. Jag går med raska steg men fortfarande med tankarna inne i allt som varit under dagen.

- Efter några kilometer där i mörkret var det som om någon sa "Stopp, stanna av, titta upp"! Jag blir stående och ser framför mej ett blinkande sken, tror först att det är ett plan men det är det inte utan det är en anhopning av stjärnor som liksom vill få mej att titta upp. - Jag höjer blicken och ser med förundran på det stjärnbestrodda himlavalvet. - Det blir en så enorm känsla inom mej över denna mäktiga syn, tårarna kommer som en befrielse, allt det jag burit på bara rinner av mej. - Tänk vilket mäktigt skådespel naturen bjuder på om man bara vågar lyfta blicken uppåt.

- Denna upplevelse har blivit en pärla som jag bevarar i mitt hjärta och tänker på när det känns "mörkt".

En vandrare

Styrelsens sammansättning:

Ordf.: Carin Blom	Tel: 0929- 559 20
Vice ordf.: Åke Engman	Tel: 070-604 24 90
Kassör: Catharina Berggren	Tel: 0929- 122 74
Sekr Inger Torgersson	Tel: 0929- 559 53
Ledam Britt Norman	Tel: 0929- 559 69
Ledam Ann-Sofie Öberg	Tel: 0929- 551 42
Ledam Roland Sundberg	Tel: 0929- 128 78
Ers: Tomas Granström	Tel: 0929- 128 22
Ers. Håkan Nygren	Tel: 0929- 20014
Ers. Gun Jonsson	Tel: 070-320 77 56
Ers. Siv Östman	Tel: 0929- 125 76
Ers. Kerstin Strömgren	Tel: 0929- 102 50
Revisor: Runo Bergqvist	Tel: 0929- 108 94
Rev.ers: Bo Öhlund	Tel: 0929- 554 40
Valberedning:	
Samk. Tore Lundgren	Tel: 0929- 126 14
Helena Stenberg	Tel: 0929- 610 31
Lena Jonsson	Tel: 0929- 558 90

Försäljning

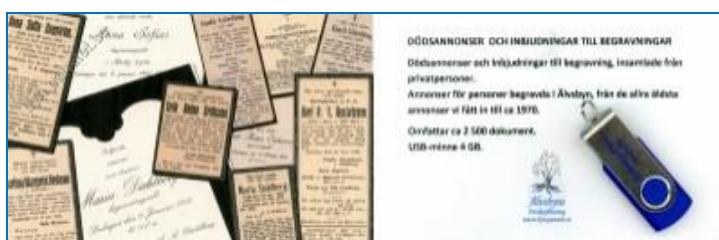
OBS Samtliga produkter kan även köpas i Forskarhörnan, Biblioteket under våra öppettider.

Vi är en grupp som lägger större delen av vår fritid på olika projekt, allt för att vår förening ska kunna fortsätta och anordna sammankomster med olika informationer.

Trycka upp och renskriva dokument mm.
Allt vi gör är helt ideellt, men vi är som alla andra föreningar beroende av inkomster.

Därför är all försäljning viktig för oss.

Varje krona går direkt till föreningens kassa.

Dödsannonser och Inbjudningar till Begravningar

Vår senaste utgåva av kopierade Dödsannonser och Inbjudningar till begravningar fram till 1970, insamlade från privatpersoner. Mappen innehåller 2469 dokument, varav ca 385 inbjudningar till begravningar och resten dödsannonser på avlidna Älvsbybor. Den äldsta annonsen är från 1881.

Annonserna ligger på ett USB-minne. Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto.

Beställ via e-post britt.norman@telia.com eller fia.oberg@alvsbyn.com

Nu är den här!

Fotokalendern för 2015

Med människor och bilder från Byn, Vidsel, Laver, Storforsen och Tvärån.

Den kostar 100 kr (+ 30 kr om den skickas).

Kan beställas av Inger på
inger.torgersson@telia.com

Eller tel.: 0929-559 53

Gamla hantverk i Älvsbybygden I och II samt Älvsby Kyrkstad

PDF-filer av tre häften om Älvsbybygden som inte finns i nytryck längre. Ursprungligen utgiven av Älvsby Hembygdsförening samt Kyrkstadsgruppen, mellan 1996-1999.

Barberare & Herrfrisörer, Barmorskor, Damfrisörer, Murare, Skomakare, Smeder, Sotare, Stenarbetare, Sömmerskor, Urmakare, Bagare, Båtbyggare, Glasmästare, Kopparslagare, Målare, Skräddare, Slaktare, Snickare och Vulkare.
Verksamma under 1900-talet.

PDF-filerna ligger på ett USB-minne.

Priset är 200 kr och för postförsändelse tillkommer 20 kr i porto.

Beställ via e-post gunjons@telia.com

eller tel: 070-320 77 56

Byar i södra Älvsbyn

Älvsbyns Forskarförenings bok om Byar i södra Älvsbyn. Historik över byarna Nygård, Högheden, Nydal, Bränna, Småträsk, Tvärsel, Snärbäcksliden och Kälsberg. Utgiven 2011. Priset är 300 kr och för postförsändelse tillkommer 60 kr i porto.

Beställ via e-post gunjons@telia.com
eller tel: 070-320 77 56.

Ytterligare från Agnar Grönlunds skrönor och andra berättelser

Främmande ord

Gamle August (93 år) från Vidsel hade med ålderns rätt börjat få prostataproblem och nu började utflödet att sina för gott. Då tog han kontakt med distriktssköterskan. Hon ordnade med läkarbesök, remiss till Sunderby sjukhus, operation och sjuktransporter till och från. Då August hade varit hemma några dagar beslöt grannen att han skulle gå över och höra hur han hade det med pissriet. Det skall jag säga dig, sa August, att vår distriktssköterska är värd sin vikt i guld. För nu har hon ordnat så att jag har blivit fri från alla mina prostitions-besvär.

Födelsedatum

En nybyggare från västra delen av socknen, åkte en dag till Byn (Älvsbyn) för att anmäla födelsedatumet på sin nyfödde pojke. Prästen fyllde i uppgifterna och läste sedan högt och tydligt upp alltihop och frågade om det var rätt. Men snälla pastorn, sa nybyggaren, ni har ju skrivit maj månad istället för juni. Det som är skrivet är skrivet, sa prästen och slog ihop födelseboken med en smäll.

Likkistan

Nils Petter Lindberg (Sörängs Per) född den 20/4 1848. Som namnet anger bodde han i Söräng på Nattbergsheden. Han var gift med Brita Erika Nilsson, född den 27/7 1851. Död den 8/8 1893. När Brita hade dött fick hon ligga kvar en vecka i Gustavianaren, där även Per låg på nätterna. Men det blev väl lite obehagligt i längden, med lukten o s v. Han lade henne då på soffloppet och placerade alltihop på kallvinden genom en liten lucka ovanför ytterdörren. Men det gick ju inte att ha det så någon längre tid. Barnen behövde ju soffan att sitta på. Han gick då till Johan August Olofsson (Nattbergs Job) och köpte några bräder för att göra en likkista. När han kom hem tog han ner Brita Erika (som nu stelnat till ordentligt) och bar in henne i vedboden och lutade henne mot väggen. Han tyckte det var alldeles för mörkt när han skulle mäta henne, kapa bräder och spika. Men då hittade han en rostig spik bland vedspinken. Han formade spiken till ett S. Sedan hakade han fast den i mungipan på sin döda fru och där hängde han stallyktan. Sedan gick allt som en dans.

Tidtabelen

En dag då Sjöviks Abraham stod på gårdsplanen fick han se två herrar med en massa kolijox gå efter järnvägsbanken. Nyfiken som han var gick han ner och frågade vad dom hade för uppgift att fylla. Ja du gubbe lilla, sa den ene, vi håller på och räknar ut hur vi kan räta en del kurvor på stambanan, då blir trafiken snabbare, och du kommer en timme tidigare till Stockholm. Helt onödigt, sa Abraham, det är bara starta en timme tidigare.

Fler skrönor kommer i nästa nummer.....

Fortsättning.

Här fortsätter historien som Karin Stenberg skrivit, första avsnittet var i Byabladet nummer 13. Historien är omfattande så fortsättning följer i kommande nummer.

Karindagen i Boden

En kamrat hade för länge sen fått en fin docka med blund-ögon och hår, rörliga armar och ben. Jag som hade en docka mamma hade gjort åt mig, tygkropp med ett huvud av porslin, målat gult hår. Maja hade likadan med svart hår. Jag hade önskat så, att jag skulle få en sån fin docka som Henny, men jag fick inte och tjatade om detta. För mig blev det en stor besvikelse, när jag skulle få vänta utanför en affär i Boden, medan mamma och Maja gick in. Jag kunde se framför mig en sån där fin docka. När de kom ut fick jag ett vackert gratulationskort med en flicka på med blommor. Jag sa ingenting men den besvikelsen glömer jag aldrig. Jag förstod inte att inga pengar fanns.

När vi gick på stan mötte vi två damer, den ena hade en stålskena till sko, troligen låghalt, jag neg djupt för dem, (van att hälsa alla i byn). Mamma sa – man ska inte hälsa dem man inte känner, vad jag skämdes.

Vi var nog en vecka hos Lewendts, Martin var bara några veckor han var ju född i maj den 30:e 1920. Jag tyckte det var så roligt, och vi fick äta vinbär och krusbär som vi inte hade hemma. Två tama kråkor satt på filten med oss, allt var en stor upplevelse.

Pappa var inte med, när vi kom hem, hade det varit ett stort oväder, åska o regn, så intill huset var en stor håla, som vi hade som trevlig lekstuga, tills den blev igenfylld (Aina o Henny var med i jordkulan).

Det var höst när vi kom till nya huset. Jag blev sjuk i ”mässling”, hade den svårt så mamma var orolig. Bengt byggde en liten lekstuga, men den använde nog jag mest. Bengt började som skraddarlärning hos Gotthard, Doris pappa, där gick han i flera år. Bengt var 13 år, behövde bara gå över landsvägen. När Gotthard flyttade till Dalarna, började Bengt i Älvsbyn hos en skraddare och sydde på ackord. Maja gick där och lärde sig sy byxor och västar.

Jag hade turen att bo nära skolan, det som var tänkt till sal (finrum) men det blev aldrig så, salen hade pappa hyrt ut till tredje-fjärde klass där jag gick, vi bodde i kök och kammare. Mamma låg i Gustaviansk säng, som gick att dra ut. Maja och jag i en soffa att dra ut, på dagen var det lock på den, två byråer fanns också i kammaren och ett bord och stolar, nattduksbord och tras mattor på golvet. I köket, låg Bengt i kökssoffan, det fanns ett köksskåp, vedbänk, bord och stolar, också ett litet skafferi där man kunde stå och diska. En vattenså stod i köket, vi hade bara järnspis i köket men den höll värmen.

Bengt började hos Gotthard Stenberg på sylära, hade bara att gå över vägen, han var tretton år då. (Doris i Sunborns pappa, mamman var min kusin).

Pappa jobbade med brobyggen, högg sten till koner som det hette, gjorde cementringar till brunnar. Men jag minns hur han stod och kräktes ofta, han hade dålig mage.

När Maja var 15-16 år var hon piga hos en kusin som hade kor och bodde granne. När jag var 16-17 år var jag piga hos faster Hanna Grönlund som bodde granne med oss. Hon var snäll, de hade det gott ställt, stort jordbruk, sågverk (kolade milor). Deras fyra barn var gifta och utflugna, min kusin Yngve var dräng där, vi var lika gamla, vi hade så trevligt ihop. Då hade de fyra stycken kor som jag mjölkade kväll och morgon, lagade mat, diskade och allt som hör till ett hem, hade femton kronor i månaden men det var så då, inga söndagar lediga.

Men pappa låg sjuk ett helt år, jag hade just fyllt sjutton när han gick bort, han låg hemma, det var en trist tid, inga pengar, fick handla mat på kredit.

Karin Stenbergs minnen

Anteckningar sammanställda av

Berne Ebbe Urban

Karin (17 år), Bengt, Maria vid pappas begravning

Maja hade då plats i Sollentuna och Bengt jobbade i Älvsbyn (hos Josef Olsson). Även mamma och jag flyttade till Älvsbyn.

Pappas sjukdom var trist, låg hemma ett helt år, var inte sängliggande hela tiden, men inget jobb. Martin gick och högg ved, fick inget betalt, han var sjutton år, inget jobb, de bodde nära mitt hem. Vi hade ju inga pengar, fick handla på kredit (mat) och förstår inte att det gick. Huset gick på auktion efter pappas död, bara skulder och växlar som skulle betalas.

Bengt hade lärt sig sy, jobbade i Älvsbyn, Maja hade också gått och lärt sig sy byxor och västar då de jobbade på samma Josefssons skrädveri i Älvsbyn. De stretade och jobbade, jag var med mamma hon var ju inte frisk, allt vad jag minns var mamma väldigt ömtålig. Hade haft stora störtblödningar så hon blev rädd att det skulle upprepas. Men först när hon sökte för att få pension blev det konstaterat att hon hade blodkärl som var svaga, det var inte från lungorna, inte TBC.

Jag sökte in på Grans lanthushållsskola och fick en fri plats där. Den var fem månader. Tiden på Grans lanthushållsskola var sommaren efter pappas död. Där var vi 20 flickor från olika håll, flera från norra Sverige (Junosuando, Korpilombolo, Porno, en flicka från Jämtland som blev min bästis). Vi fick dela rum, vi var tre stycken, vilket inte var så bra, "Manda", som hon hette, var från Grenås Hammerdal Jämtland. Hon hade ett förhållande med en äldre folkskollärare från Skåne, men han var på hennes hemmaplan. Han var så kär i henne, men hon var ju bara 18-19 år, söt och uppvaktad av unga killar där på skolan. Denna lärare hade kurs för att få ha fortsättningsskola i några veckor på sommaren, han åkte hem, skrev glödande kärleksbrev till henne, men hon var inte intresserad. Hon var med mig hem till Älvsbyn, hade ingen lust att åka hem. Men hennes mamma skulle fylla femtio år så hon åkte. Han (hennes älskare) hade hotat henne att om han inte fick Manda skulle det bli två lik. Han ville att de skulle förlova sig till julen, men hon ville inte.

Hon var med i en sångkör, som tränade i skolan. Han hade velat prata med henne så hon och en kompis gick in till honom efter träningen, men han ville ha "enskilt" samtal med henne så kompiserna gick hem.

Manda kom inte hem på kvällen. När skolan skulle börja på morgonen var det ingen som kom in, polisen fick öppna, i lärarbostaden låg Manda på en säng död, han stod på knä bredvid. Han hade stuckit henne med en kniv i bröstet, lagt henne på sängen, skjutit henne genom huvudet, sen skjutit sig själv, skrivit en lapp och bett om "förlåtelse" för sitt dåd.

Det blev stora spalter i tidningarna, (då fanns ingen TV) och radio hade väl inte alla. Min mamma skickade tidningsurklipp i brev upp till skogskojan där jag då befann mig. Hade nyss fått brev från Manda, att till sommaren skulle hon komma upp (det tog jag illa vid mig).

Efter Grans lanthushållsskola, när jag var 18-19 år, var jag "kocka" i ett huggarlag (12 stycken), bland dem var Martin och min kusin Fredrik Sundberg. Det var inte långt till Porjus. De var långt in i skogen, en och en halv mil från järnvägsstationen som hette Packosel. Där var jag från trettondag jul till andra maj. Men då hade jag "lappsjuka" (längtade därifrån) men jag hade fullt upp hela dagarna, kojan var inte fin, det var ett rum med öppen spis. Där var sängar tvåbädds, över- och underslaf.

Dörren till köket var ett draperi, i köket var bädd för mig, matbord och en järnspis att laga mat på. Varje vecka fick de åka till Packosel 1 ½ mil med häst att hämta varor och mjölk (50 l). I köket var hyllor på väggen att ställa sakerna på, kallt var det, så ibland frös mjölken som stod i köket, jag fick klä på mig istället för klä av när det var kväll. Toaletten, det var en stock mellan två tallar, så det var ”friskt”. Men det var ju jobbigt för dem, som behövde kissa på natten, så de stod i kojddörren, det blev en stor gul isknöl, som ibland måste hackas bort för att kunna öppna dörren, det är sånt man inte glömmer. Vi hade bara kortspel, när vi koppelade av, där lärde jag mig spela ”poker” med fem öres insats, jag hade nybörjartur, (det har förföljt mig detta spelbegär). Min lön var 5 kr per man och månad alltså 60 kr. Det var mycket pengar då. Ingen möjlighet att handla.

Jag måste berätta att på våren då dagarna blev långa så de kunde hugga länge, ville de ha pipetalt en gång per dag, så några veckor kokade jag ett sextiotal paltar per dag, nu är det ofattbart, det var ingen potatis i degen, men det gick ändå.

Då sommaren kom var jag i ”Kitajaur” i närheten av Kåbdalis, inlandsbanan byggdes då. Bengt var förlovad med en flicka Aina Edin, de hade haft sällskap i många år, hon var ”kocka” där, för ett tjugotal rallare och behövde hjälp, 35 kr i månaden det var ju bra, det var en rolig tid, det var ju inte bara skog, vi cyklade och åkte på dans, det blev ju hastigt bestämt, för det var rallare som spelade fiol och dragspel (inget inträde). Jag kunde dansa då, helst hambo för det hade Maja lärt mig, men jag la ju helt av sen (Martin dansade aldrig). Jag blev så uppvaktad (av en kille från Dalarna) det var ju trevligt, men jag hade ju Martin då och var trogen.

Bengts fästmö ”Anna” blev så kär i en äldre rallare 45 år, det blev slut med Bengt (som han tog väldigt hårt). Anna gifte sig sen med denne rallare. Bengt träffade (omsider) Adele som han kände sen förut, hon hade varit borta från Älvsbyn, hon var ju ”konditor”, hade lärt sig baka i Korsträsk.

Aina och jag har varit ihop sen vi kunde gå till varandra och har aldrig kommit ifrån varandra. Det är ju fantastiskt fast vi bott på olika platser. Under skoltiden var jag mycket med Magda och Elin, kusiner till Martin, Henny Eriksson var också en bland kompisarna, hon bodde närmare mig än Aina, vi var tre ibland, men det gick inte lång stund, en av dem gick. Henny var mycket för dockor så vi lekte och sydde kläder, uppe på deras vind. Aina var inte för dockor, hon ville leka affär som jag också tyckte om, vi var ute, det fanns brädor lagda i en stapel, de blev så fina hyllor, varorna blev efter årstiden. Våren var det ”tallstrunt”, nya skott på tallarna (det var gott, jag har ätit det alla år sen jag blev vuxen), rabarber och sen odenbär, på dialekt ”atterbera”, så när det blev rönnbär, lingon och blåbär var det stort sortiment. Hösten med alla stora fina svampar blev det konditori, vi hade sån fantasi, gjorde fina tårtor, fint garnerade men inget av detta gick att äta.

Måste berätta ett minne. Vi var inte gamla, cirka fem år. Aina och jag hade fått fem öre tillsammans för att vi gått ett ärende. Henny bodde i samma hus som ett kafé. Vi bad henne gå in och köpa karameller (vi trodde att hon skulle få mycket för pengarna), hon kom ut med en strut. Vi tömde den och räknade, tyckte det var för lite, hon fick gå och återställa, när hon var på trappan tömde hon lakritsbåtarna i sin mun och sprang in i en vedbod, vi efter, hon hade långt hår inga flåtor, vi efter och lugga och slog henne, men hon grät inte så vi fick allt vara utan godis, ”hon gjorde det bra”.

Enda backen i byn var bakom vårt hem. Vi tyckte den var lång och brant, nu ser jag med andra ögon, den är inte stor. Hela byn var där på helger och efter skolans slut. På raster hann vi också åka där på kälkar, skidor och ibland när det var is var pappskiva utmärkt. Bengt han gjorde sig byxor av en säck och sydde fast en tunn plåt så blev det inget att bära. Pappa var borta på jobb, jag hade inget att åka på så mamma gjorde mig en kälke, inte så märkvärdig, men jag var glad för den. Vi gjorde hopp i backen, vad vi tyckte det var roligt, vi hade ju bara att gå in, inga långa vägar. När jag blev lite äldre åkte vi spark på vintrarna.

Stationen var tillhåll för alla, det kom ett tåg åtta på kvällen och halv nio nästa, så det var så roligt, vi kunde gå in i väntrummet om det var kallt. Vi gjorde långa sparkturer, vi var många, flickor och pojkar, hade vi någon gång pengar till att se en film så gick vi eller om det var sparkföre åkte vi två på varje spark. När vi gick, var det järnvägsspåret, det blev närmare. Vi hade så roligt, det blev över två mil fram och åter. Inte hade vi råd att köpa något, vi var så nöjda att kunna betala biobiljetten, ungefär 60 öre. Vi var så nöjda med vår tillvaro, vi hade inte sett så mycket, Älvsbyn var det enda, men det blev inte så ofta.

Då gick en väckelse i Norrland. Vi var många ungdomar som var med och åkte till möten på olika platser (byar), men det blev inte många kvar som förblev troende. Maja har levt hela sitt liv som kristen. Mamma och pappa var troende allt vad jag minns, de flesta äldre tillhörde Missionsförbundet, Emelia (Martins mor) också. Ainas föräldrar var "Bodelister" en grupp som samlades i olika hem och läste Luthers postilla. Dessa barn till Bodelister var befriade från kristendom i skolan. De hade en egen skola som de fick gå i på somrarna, det tyckte inte Aina om.

Jag måste berätta, när Aina och Henny (min klass), klippte sig, de var de första på skolan som gjorde det, jag gick i femman (hos Ammy Åström, ogift). Bengt och Maja gick hos henne också. Hon grälade på flickorna en hel timme. Det var ju inte hennes "bord". Hon var ingen passande lärare, hon gjorde skillnad på barn, vissa pojkar fick inte röra sig. De fick örfilar, ibland fick de lägga händerna på skolbänken och hon slog med pekpinne på händerna, grälade utan orsak. Idag hade inte hon fått jobba som lärare. Hon var ung när hon kom till Korsträsk, levde länge, blev gammal, bodde i Boden.

Jag måste beskriva mina skidor, långa och tunga av björk, stavarna var två spetsade käppar, jag var gammal innan jag hade bambustavar, kälke, var den mamma gjorde. Skridskorna var hemmagjorda, pappa hade haft dem, av järn och trä, med hål för grova snören, och inga pjäxor. Vi hade hemsydd näbbskor. Pappa köpte stora beredda hudar av kor. Han satt och laskade med syl och becktråd (vi gick i dessa skor), när de var färdiga hällde han tjära i dem så det trängde ut i skinnet, de höll emot vatten och snö, när det blev hål på sulan, satte han ett tjockt sulläder med pligg inunder, vi hade skoband och hö slaget på myrmark. Höet hade vi i en stol avsedd för detta, med lock att öppna. "Höet" gjorde de som ett bo att sätta foten i, det var varmt, man behövde inte så mycket strumpor, men skräpigt varje morgon när alla skulle ta på sig skor, men man tog ju aldrig av sig skorna på hela dagen, det var vanligt, så på kvällen, då skulle "höet" ur skorna och läggas på tork vid spisen, att användas nästa dag, bara ta lite nytt hö.

Pjäxor fick vi när jag gick 3:e klass. Det var ju lycka, stövlar kom senare. Jag minns Maja o Bengt fick ett par lågskor med snörning, tåhätta av lackskinn, de skulle äga dem tillsammans, det var gräl om dessa skor. Jag fick en känga "finsko" 1-2 klass med snörning, pojkmmodell. Så kom sparken. Stålsparken, den såg ut som nu, vi hade en och det var roligt, då var jag 13 år, vi var många ute och satte ihop sparkarna till ett långt tåg.

Jag var mycket road av dockor, mamma sydde kroppen, Maja fick lika, huvudet var av porslin, Majas hade mörkt hår, min gult. När Maja hade lust sydde hon så fina kläder, jag kunde inte så bra. Jag lekte med dockor, så länge att jag skämdes för visa att jag lekte. Lekte i smyg på kvällarna. Maja var inte så intresserad, hon tyckte om att kasta boll och hoppa hage, leka brännboll och långboll. Bada gjorde vi inte så ofta, det var i sjön (Korsträsket), fick aldrig lära mig simma.

Vi lekte ofta "kurragömma" ute och blindbock när vi var inomhus, det var roligt. Det lekte vi då vi var 15 år, vi var många som höll ihop. Cykel ropade jag in en gammal ram och satte dit hjulen från pappas, den hade jag i många år.

Annandag pingst 1992

Skrev brev till Aina och Birger Lundman, Gunhild och Alvar Stenberg kusiner till Martin, Aina dotter till Martins moster Lovisa (Lova) och August Nilsson. Alvar son till Martins morbror Frans Stenberg, Peterbergsliden.

Berättar om Per och Kerstis bröllop, då blev mitt liv som en film, så jag måste skriva ner mina minnen.

Jag ser tillbaka på åren som gått, de är ju många, 78 år.

Jag går tillbaka när Martin och jag gifte oss (Lennartdagen). Var först förlovade över ett år.

Att få uppleva en så underbar vecka, när vi var till Gotland på Per och Kerstis bröllop, så annorlunda.

Vårt – det var en vigsel i enkelhet. Vi åkte till pastorsexpeditionen i Älvsbyn. Nio kilometer. Aina Bergman född Vikström och hennes Gustav (klasskamrater) var vittnen. Tillbaka till Emelias stuga, (där jag bodde då), kaffe med dopp (sen var festen över). På kvällen åt vi gröt, risgryn dagen till ära.

Bröllopsfoto 1935-09-28

*Emelia ca 20 år
(enda fotot)*

Men åren har gått (och synd att inte Martin fick vara med och se alla sina barn, barn-barns-barn och sonhustrur, se så duktiga alla är).

Han som fick "lida" så för att han var "oäkta" och hans mamma var krympling som det hette då, troligen ramlat som liten och ingen tänkt på det, hon föddes 24 december 1887. Blev moderlös vid tretton års ålder, med far och fyra äldre syskon. Bodde i Petbergsliden fem kilometer från Korsträsk i ett kronotorp.

Under krigsåren köptes kåda och gjordes "hartz", Emelia samlade kåda och sålde, den fick hon bra betalt för. På höstarna strök hon av asplöv, samlade och sålde till dem som hade kor, när det blev slut på hö på våren. Hon tog reda på allt.

När spanska sjukan gick var hon en vinter i Granträsk (Martin då 4-5 år), skötte huset åt en gammal man, så hade hon mat. Då hade Martin spanska sjukan och hon trodde han skulle dö. Folk dog runt omkring henne och hon trivdes inte, åkte till sin kammare i Petbergsliden tills Martin var nio år, då flyttade de till Korsträsk och bodde på övervåningen hos moster Lovisa.

Från moster Lovisa flyttade de när Martin var tretton år till en farbror med två söner (bodde i vindsrum, mjölkade kor, kärnade smör, fick då hyran betald). Hon sydde kläder men började städa två skolor. Där fick hon skura, elda på morgonen under vintern, kapa ved och hämta vatten med en bra bit till närmaste brunn.

Vid tretton års ålder fick Martin vara med en äldre man och såga ved, så han tappade intresset, ville sen inte bry sig om ved. Kanske var orsaken att han aldrig fick se någon ersättning för sitt arbete, pengarna behövde mamman. Men då han var sjutton år köpte de ett äldre hus, timrat i Korsträsk, invid viadukten (som var min pappas sista jobb)

Emelia och Martin var så lyckliga att de fått ett "eget hem", de planterade rönner (där Berne och Sune lekte i grenarna, de hade hunnit bli stora då).

Emelia fick ett byggnadslån som hon reparerade för, rev mur och satte in ny spis, vatten och avlopp, brädfodring och rödfärgade (kokade färgen i en stor kittel). Jag hade aldrig haft vattenledning förrän vi gifte oss.

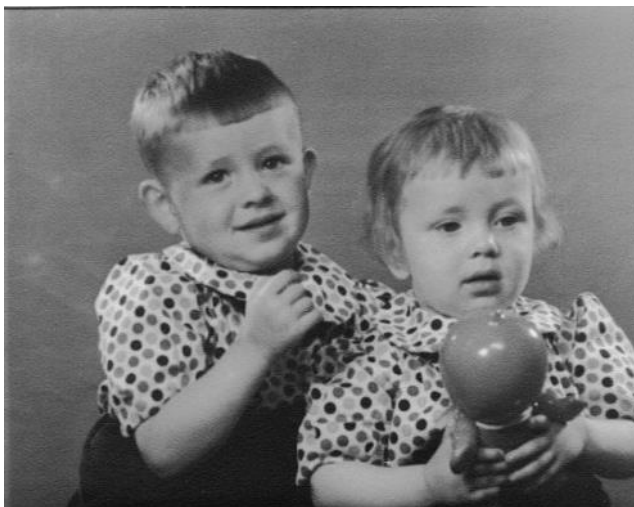
1937 då grävde Martin i farmors hus, gick ihop med grannar och köpte en vattenpump. De byggde även ett "grishus", hade gris och kaniner på somrarna. Vi planterade jordgubbar.

Martin vid bagarstugan i Petbergsliden (ca 1961)

Karin, Maria o Einar vid huset i Korsträsk 1936

Berne o Sune 1940

Vi bodde i Korsträsk till 1942 då Maud var ett halvt år, så Berne, Sune och Maud föddes där. Barnmorskan (Hansson) bodde i Korsträsk.

Vi hade ett litet kök med soffa som farmor låg uti, ett vardagsrum, med en alkov som vi fem låg i. Järnspis var enda uppvärmningen. När det var ner till 42-48 grader kallt fick Berne och Sune ligga med vantar fastsatta med säkerhetsnålar. Vi hade mattor runt vid dörrarna, dom var stelfrusna på morgonen.

Vy över Laver

Laver, Skolvägen

Martin hade jobbat vid Lavergruvan sen Berne föddes 1937. Lyckan var stor när vi fick en ny lägenhet, 1942 två rum och kök, kylskåp, elspis, toalett och centralvärme. Vilken skillnad, jag kände mig fri som en fågel som suttit i bur.

Farmor bodde i sin stuga till sin bortgång 1946. Hon dog hos grannen, hon var där och hjälpte dem att kärna smör.

De var ensamma karlar, Johan Berglund med son. Tur att det hände där, så att hon inte behövde ligga ensam och kanske fått ligga länge. Jag talade med henne samma dag, hon skulle komma upp till Laver om två dagar, men det blev annat att ordna om. Begravning och auktion av huset. Efter det köpte Martin sin första bil, det var en stor lycka för oss alla. Hon hade jobbat ihop en hel del med sin lilla kropp.

Nu när jag är gammal kan jag bättre förstå allt. Det fanns inte många glädjeämnen i hennes

liv. Martin var hennes allt, så det blev nästan som vi var "rivaler". Det är nog inte så lätt att vara ensam och bestämma allt själv och sen ta hänsyn till någon som kommer så nära inpå. Vi gifte oss alla tre syskon inom fyra månader. Jag först, bodde hos Emelia i Korsträsk. Bengt och Adela bodde i Öjebyn, mamma var hos dem ett tag, men det gick inte så bra. Maja var ute som "evangelist", bodde i Halland där hon träffade Einar som var pastor i församlingen. De bodde i Bua i många år, fick alla fyra barn där. Det var sju år som vi aldrig träffades, det var inte lätt att åka från Laver, små barn, inga pengar, det var inte vanligt att resa då.

Bengt gifte sig med Adela och bosatte sig i Öjebyn. Bengt hade en kompanjon, som hade jobbat på samma skrädveri i Älvsbyn, började med två affärer, en i Öjebyn och en i Piteå stad, men den som arbetade i Piteå var inte riktigt ärlig, sålde kläder men redovisade inte, firman gick inte ihop, det blev konkurs, viket var skamligt på den tiden. Så de flyttade tillbaka till Älvsbyn. Mamma hade ingenstans att ta vägen, Adela kunde inte ha henne, jag bodde ju i Korsträsk hos Emelia och Martin, trångt och inga rättigheter. Inte kunde jag ta hand om min mamma. Det var synd om henne. Hon bodde några månader hos min kusin i Pålberget, Hildur Lidman, men det var väl inte så roligt, vad skulle jag göra? Det enda som fanns var ålderdomshemmet som då var en stor "skam". Maja hade ju heller inga möjligheter att ta hand om mamma, men hon hjälpte till att betala för henne hos Hildur, med 20 kr i månaden. Det var ju dålig pension då, 17 kr i kvartalet. Ja, det var en tråkig tid.

Jag skulle ta hand om allt för mamma. Jag hade ingen möjlighet, små barn, Berne och Sune var ju små, farmor ägde huset och vi hade trångt.

Det blev så att hon kom till ”hemmet”, jag följde henne dit. Det var en hemsk dag, mamma grät, det var som att begrava henne levande. Hon fick dela rum med en kvinna, fick ha radio med sig, en byrå så att hon kunde förvara album och något att äta i. Jag tog med mig vad jag kunde, saft, bullar, skorpor, kex m.m. Jag lovade hälsa på henne varje vecka, vilket jag gjorde, det var inte alltid så lätt. Det var över en mil, cyklade på sommaren, på vintern åkte vi spark. Hade med Berne och Sune ibland på cykel, en fram mellan styrstång och sadel och en på bakpakethållaren, det var inte så lätt i alla backar.

På somrarna var mamma hos oss några veckor, men det blev jobbigt. Farmor blev så misstänksam att vi skulle prata om henne, men det gjorde vi inte, jag pratade aldrig med min mamma om henne. Det skulle bara ha gjort henne ledsen om hon visste att jag inte hade så trevligt ibland.

Jag blir så deppad när jag försöker skriva, allt blir som en film men inget som är uppiggande, det är bara fattigdom och inga roliga saker.

Martins barndom

När Martin var nio år flyttade de till Korsträsk, till moster ”Lova”, Lovisa, som hade åtta stycken barn, Emelia och Martin bodde i ett vindsrum. Hyran var att sy kläder, hon hade gått i sylära innan Martin föddes i Älvsbyn. Det var i Älvsbyn hon mötte den som blev Martins far, vilken lovade gifta sig om hon blev med barn. Hon trodde självklart på honom, men när hon blev med barn och talade om det så försvann han från orten. Han tillhörde ett arbetslag som var från Dalarna, de högg sten och lade grund till ett affärshus i Älvsbyn. Hon ville inte tala om vem som var far till Martin, det höll hon hemligt. Hon begärde ingen hjälp, i så fall skulle det ha varit från kommunen, men det sa hon: - då ska alla räkna på vad vi köper (inte kunna köpa en bit korv, vilket var lyx då). De skulle prata att de fick betala allt på skatten. Så hon födde Martin i Petbergsliden, det var en svår förlossning, de fick hämta doktor från Älvsbyn, en och en halv mil med hästskjuts. Han blev tångförlöst, det var svårt, hon fick ligga på ett bord. En moster till min pappa som var hennes ”vän”, anförtror hon sig åt.

Det var hon som först fick veta att hon var med barn. Emelia gick till henne en natt, hon var så förtvivlad, ville helst ta livet av sig, men vännen tröstade och stöttade henne. Hon var med på förlossningen och höll i henne, så hårt att hon svimmade. Detta har Emelia själv berättat för mig. Då bodde hon i kammaren till bagarstugan, som var liten, ungefär 4 x 4 meter, en ”gustaviansk” säng att dra ut, bord, symaskin, stolar, då fanns bara öppen spis, fotogenlampa, inget vatten, ingen toalett (utedass). Där bodde de tills Martin var nio år.

Då bodde morbror Frans med sin familj i stora huset, stort kök, en liten kammare, de låg alla i köket, kammaren var bara om det kom någon. Morbror Frans och Hilma var barnlösa ett tag, ville ha barn, men det dröjde, så de beställde ett ”Stockholmsbarn”, de hette så, en flicka, från ett barnhem som tagit emot ovälkomna barn. Det tog tid innan flickan Astrid kom, när det blev fick hon själv en pojke Ivar som också var välkommen. Sen blev det Alvar, Margit och Maja, så de blev lekkamrater till Martin, de hade mycket trevligt, som de talade om. Astrid blev deras favorit, hela livet, där var ingen skillnad, de fick bara glädje av henne, som fick stor familj som har haft tur i livet.

Farmor Emelia försörjde sig på att sy åt folk i Petbergsliden, 1:75 kr för en vanlig klänning, 2 kr om det var en svartklänning, de var ”högtids”, men hon gjorde ofta byte, fick smör, fläsk mm, alla hade ont om pengar, men hon plockade bär, var otroligt duktig, (rensade innan hon kunde sälja dem). Det är annat nu. För dessa pengar köpte hon kaffe, strö och toppsocker, vetemjöl, salt, så det räckte över vintern.

Hon berättade, att innan Martin kunde gå, tog hon honom med till bärskogen och tog sitt förkläde och satte honom på, gav honom några bär att förströ sig med innan han somnade, då kunde hon plocka ett tag. Därefter bar hon först hem Martin, sen tog hon turer tillbaka till skogen för att hämta bären. Men hon tog också kåda i skogen, på vintern när det var skare åkte hon spark, en bred sak av trä som inte var så bra.

1935-09-28 gifte vi oss när vi bodde med farmor Emelia i hennes lilla stuga. Martin började vid nystartade gruvan i Laver, köpte väggklockan som Sune har. Det hade kommit en jobbare till Laver, som åkte som frivillig till finska kriget. Han ägde en klocka, ville låna 20 kr av Martin, men han kom aldrig tillbaka, detta var 1937 då Berne var nyfödd. Martin köpte även ett armbandsur till mig, det var inne just då. Farmor tyckte det var hemskt, köpa klockor för pengarna, det var ju annat som behövdes.

Söndag morgon den 23 maj 1993

Var i Saxdalen igår, åkte med Annika, Malin, Martin o Matilda, de åkte till Köping, för att se på en valp (Rottweiler), som de bestämde sej för att köpa. Jag stannade hos Berne o Irma, där var Kersti o Per med Alexander, som jag såg för första gången, han var så fin, såg ut som Per när han var liten. Alexander föddes 1 april 93, 6 veckor för tidigt, så han var inte så gammal den 22 maj när jag såg honom (53 dagar). Han kunde inte vara mera välkommen, alla var glada.

Kl. 6 på söndagsmorgonen vaknade kl. 4. Fick åka med Annika dit, varmt, soligt. Kände mig välkommen. Där var Kersti o Per, Alexander o Tottie. Alla var glada att se Alexander, som är mycket söt, (Per upp i dagen). Så kom mormor och morfar det var första gången de såg honom också. Vad roligt att kunna ha så mysigt, när vi kom dit. Går tillbaka till mitt liv, skillnaden är ju ett långt liv som jag levtt, är tacksam för att jag kan få vara med.

När Berne föddes 25 januari 1937 bodde vi hos farmor Emelia. "Barnmorskan Hansson" var gift med konsumföreståndaren i Korsträsk. Jag låg i alkoven som var vårt sovrum, Martin var hemma och var sjukskriven, jobbade då i Laver, så det var vi tre. Kallt under -25□, Berne föddes vid 5 tiden på morgonen, vägde 3,8 kg.

Han var så fin, jag var glad, allt gick bra, men inte var det att jämföra med vilken glädje för många när Alexander kom till världen 1993, så mycken beundran och mycket kärlek från alla håll. Det var inte vanligt att visa sina känslor, allt var så stelt. Nu fattar jag inte att det blivit så duktiga söner, när jag ser på deras liv som barn, visst tyckte vi om dem alla men nog har de fått försaka mycket i sin barndom, kärlek, hade vi för dem, men det skulle inte visas eller pratas om (vilken miss).

Sune kom ju ganska snart, 1 år 11 mån efter Berne (19 dec -38), han var stor, vägde 4,8, var mycket snäll, så han fick inte mycket uppmärksamhet. Berne var livlig och tog mycket tid. Då blev det en till i samma alkov, men vi visste inget annat, hade inga tankar på framtiden, jag trodde att detta var mitt liv. (Jag önskar jag kunde mäta mina tårar som fälldes i denna alkov under 7 år).

1942 föddes Maud, 4,2 kg den 30 januari. Det var ju roligt få en flicka, Martin blev mycket glad, kallt, samma alkov, även jag var glad när det var en flicka. Hon var söt och snäll. Vi flyttade till Laver när hon var 6 mån, vilken lycka. Fick en ny lägenhet på 2 rum o kök, toalett, elspis, uppvärmning från gruvan så elementen var varma jämt, kylskåp det var något som jag aldrig drömt om. När jag kom till Laver 4-5 mil från Korsträsk, då kände jag mig som en fågel som sluppit ut ur sin bur "fångenskap".

Jag kunde göra som jag ville, bakade bröd, kokade kaffe bjöd mina grannar. Det var ju efterkrigsåren, det var kort på det mesta, men lyckan att få det så bra var otrolig. Maud var ju Martins ögonsten, jag tror inte Berne o Sune tänkte på det, som tur var, men det var nog vår herre som såg det och tog henne ifrån oss 2 år 11 mån gammal. Det var en sorg som ingen kan fatta.

Mässlingen gick i Laver, först blev Martin mycket sjuk, sen alla tre barnen, alla låg den julen -44, bara jag var på benen. Farmor kom upp över julen men åkte hem. Sen, tredjedag jul blev Maud så sjuk, fick feber, jag trodde det var öroninfektion, vi åkte till doktor i Älvsbyn, fick ta ambulans dit. Åkte hem med en brun flaska, hon skulle ta in, hon blev sämre, på morgonen hade hon tappat talet. Vi ringde läkaren i Älvsbyn, fick till svar, åk till Boden, ambulansen kom. Martin följde med fast han var inte bra, åkte hem med ambulansen, hämtade farmor i Korsträsk, jag blev kvar på ensamt rum med Maud, medvetslös, det var till nyår. Hon var född 1942 den 30 januari, död 31 december 1944. Jag ensam på ett rum med henne, jag förstår inte hur jag kunde, men det måste ju gå.

Maud 2,5 år

Nyårdagsmorgonen gick jag från garnisionen till Fagernäs där Hildur, Malte o Martin då bodde (3-4 km). Hade bara min handväska att bära, den kändes tung som ”bly”, jag bytte arm flera gånger, kallt var det också (tårar fanns inte) kunde inte gråta förrän efter jordfästningen, jag var som en saltstod. (Folk förstod inte) en som sa: Karin har nog kommit över det där med flickan, jag kunde inte få fram en tår. Men sen när begravningen var över, kallt -40 grader, kom jag på att så hemskt det var att hon ligger ute i jorden. Jag grät, grät, det blev ingen måtta, men det var hemma, så folk visste inte mycket, ingen som tänkte på mig, men nu tänker jag på folk som inte kan gråta, när allt är hopplöst.

Så fick jag ett missfall efter Mauds död, ungefär ett år efter, vilket tog mycket kraft. 1945 på sommaren åkte vi till Bengts i ”Tun” Västergötland Sätenäs Martin, Berne, Sune o jag, Martin vände där och åkte hem, hade bara en veckas semester, det var så i början. Farmor tyckte det var hemskt att kosta på sig så dyr resa, jag och pojarna hade husmodersresa, fritt alla tur o retur i fyra veckor. Jag var gravid med Ebbe då, han föddes ju 3 januari 1946. Då bodde vi i Lavergruvan.

Han var den första som föddes på BB i Boden. Fick åka ambulans dit (Bertil Jonsson var ambulansförare, Mirjams man). Martin var med, men åkte tillbaka med bilen. På vägen hem körde de ihjäl en räv som de dödade och tog reda på, sålde den för 20 kr, så hämtade de upp farmor, så hon hjälpte Martin med barnen (Berne och Sune). Att ligga på BB var ju en upplevelse, bli upppassad på alla sätt, men det blev inte många besök, det var ju dåliga tider, många mil, 10 – 12. Men Hildur Levendt kom till mig på trettondagen, med frukt och godis, det var en upplevelse, vad glad jag blev, jag var inte bortskämd. Resan hem var också med ambulans.

Ebbe (1,5år)

Då Ebbe var ½ år dog farmor, född 24 december 1887 (18-6-46 död).

Jag pratade med henne på telefon på morgonen, hon skulle komma upp till midsommar, så jag ville att hon skulle skicka upp sina trasmattor, jag skulle tvätta dem så hon fick ta dem med hem, hon var pigg då. På eftermiddagen, samma dag, fick jag telefon, vi hade ingen egen, det var grannen till farmor, "Edvin". Han ville tala om att Emelia var sjuk. Jag sa, jag har ju pratat med henne på morgonen, då sa han att hon var "död".

Var hos grannen, brukade hjälpa dem salta och tvätta smör som de kärnat. Tant Berglund var död och de hade kor, som Johan och sonen skötte om. Det var varmt denna dag och hon bara föll död ner. Tur att hon var där, för hon bodde ju ensam. Jag fick bud till Martin i gruvan om vad som hänt, han kom hem, vi tog taxi som fanns "Karl Eriksson" ner, beställde kista och fick ner henne till Älvsbyn, det blev sent innan vi kom hem på natten (Mirjam tog hand om barnen). Jag har aldrig upplevt ett sådant åskväder som den natten, vi kunde inte gå in från bilen, det var som om himlen var helt öppen, jag hade en hemsk huvudvärk, det var ju så mycket som hänt på en dag.

Så var det begravning, så semester, som vi hade i farmors stuga. Gjorde auktion på huset och allt som vi inte tog vara på, det fanns ju inte så många saker, men huset gav lite pengar, hon hade inga skulder. Vi hade ingen möjlighet att behålla det, inga färdmedel och det skulle ju bara förfalla. Det var då Martin köpte bilen, "Opel Olympia" begagnad, det fanns inga nya bilar, den hade varit utan däck under krigsåren, alla fick lämna bildäck då, ingen bensin fick de köpa heller. Det var stor lycka för Martin och för mig också, jag hade suttit hemma med barnen, han hade sitt skytte och fiske och bio och fotboll, så hans fritid var ju fylld. Men det var så, karlar skulle inget försaka av sina nöjen, jag har nog varit för "len", avtagen all förmåga att säga ifrån. Alla har fått bestämma över mig, jag har bara funnits till för arbete. Nu ser jag på mitt liv som "arbetsmyra", som bara går o går o jobbar, utan att tänka på sig själv.

Martin lade helt om sitt liv, när han köpte bilen, (och jag fick ett nytt liv) kunde komma ut och se mera än Laver o Korsträsk. Vi åkte o åkte o åkte och jag gjorde matsäck och vi var tillsammans hela familjen, gjorde upptäckter, inga extra utgifter för mat och kaffe. Allt var ordnat hemma, bullar, saft, smörgåsar, så vi fick alla, glass var nog det

Opel Olympia årsmodell 1938

Sune, Berne, Karin och Ebbe med flyttlasset från Laver 1947

enda vi köpte. Så bilen gjorde helt om våra liv.

Martin kom in i så dåliga vanor när han bodde i baracken i Laver, var inte van att tjäna några pengar, så det blev sprit, kortspel, under veckorna, kom hem lördag kväll, det jobbades till ett på lördagar då. Åkte sen söndagskväll tillbaka, det var ett gäng som åkte taxi.

Så det var nog tur att jag kom till Laver så han fick börja ta ansvar för familjen. Så det drogs in på en hel del. Öl varje vecka 1 back (sprit) blev inte så mycket, men det var bilen som räddade oss. Då slutade han helt med sprit o öl i många år. Men jag gjorde allt, så inte Berne o Sune skulle förstå hur det var med spriten.

Urban föddes den 8 aug 1949 på Lycksele BB. Vi bodde då i Kristineberg (Lavergruvan lades ner när Ebbe var 1 ½ år då vi flyttade till Kri-berg).

Jag var ensam med barnen, blev sjuk, Mirjam tog hand om barnen, jag till BB i Lycksele, 7 mil. Var hemskt tjock, kunde inte sitta sista tiden. Han vägde 4,4 kg, föddes i säte, låg på förlossningen 24 tim. Det var svårt, sen fick jag feber, trodde att det var slut, tänkte på alla fyra barnen. Blev kvar längre tid på BB. Det var första gången jag hade hemsamarit, hon var hemma när jag kom hem, hade bakat bröd, jag orkade ingenting. Jag var slut bara av att mata och sköta Urban, det tog lång tid innan jag blev bra. Men Berne var duktig att hjälpa till, Sune gjorde sitt med att passa Ebbe ute, var också duktig att plocka blåbär och lingon, med tiden blev jag bättre, men jag skulle väl haft något stärkande, men jag har aldrig glömt den förlossningen. Men tur att Urban blev bra o fin trots hans besvär att komma till världen.

Urban 0,5 år

Vi flyttade till Adakgruvan när Urban var liten 1950 på Bernes 13 årsdag. Urban fick påssjukan när han bara var någon månad, alla hade den, Martin först, bara jag klarade mig. Sen fick han kikhosta och dubbelsidig lunginflammation, så innan han var två år hade han haft den 3 ggr. Vi flyttade till Garpenberg, sen klämde de ihop halsmandlarna och efter det blev han bra. Det var på Falu lasarett. 1951 kom vi till Garpenberg, men Urban var nog 6 år när de gjorde ingreppet på halsmandlarna.

Forden (V8 årsmodell 1936) i Adakgruvan 1951

I nästa nummer avslutningen på Karins berättelse.....

Av en ren tillfällighet har vi av Inger Österlund från Piteå fått en avskrift från Norrbottens Allehanda. Jag reagerade på namnet Stenberg och Petbergsliden. Som inbiten släktforskare gick jag förstas in och kollade. Den så tragiskt omkomne Gustaf Stenberg var bror till Karins svärmor, alltså morbror till Martin Stenberg, de som Karin berättat om på föregående sidor.

Detta visar ytterligare hur hårt prövade många familjer var.

Märk väl en ren olyckshändelse!!

Gun J.

Avskrift av artikel i Norrbottens Allehanda 4 maj 1906.

Dödsbringande vådaskott under oloflig jakt.

En uppskakande olyckshändelse inträffade i onsdags morgse i skogen vid det s. k. Brändberget å Petbergs kronopark inom Elfsby socken då 24-rige skogstorpren Gustaf Stenberg från Petbergsliden blef dödligt träffad af ett vådaskott.

Om förloppet vid den sorgliga olyckan berättas följande.

Stenberg var i sällskap med sin granne, hemmansäg, Alb. Nilsson, ute på jakt, hvarvid de båda passionerade skyttarna från hvar sitt håll sträfvade efter att komma en ”spelande” tjädertupp inom skotthåll. Nilsson hade redan spänt hanen på sin bössa samt var i färd med att lägga an och skjuta, då han råkade snafva och falla, hvarvid skottet brann af och träffade den på något afstånd stående Stenberg i ryggen. Den skjutne förmådde dock gå några steg mot Nilsson hvilken sprang honom till mötes samt uppfångade honom i sina armar innan den sårade föll omkull. Här måste nu Nilsson lämna sin olyckliga kamrat ensam med sina rysliga plågor samt springande begifva sig i väg hemåt efter folk, för att få den skjutne hem-buren. Olyckan inträffade nämligen minst 3 kilometer aflägsset från närmaste människo-boning, Petbergsliden.

Doktor Lundgren hade kvällen före olyckshändelsen rest bort, men vikarierande läkare anlände till Elfsbyn med onsdagens morgontåg samt besökte omedelbart därpå den sårade, hvarvid konstaterades att kulan, som gått in genom ryggen, genomborrat ena lungan samt befarades äfven hafva skadat öfriga inelfvor. Doktorn gaf därefter order om att den skadade skulle omedelbart forslas till lasarettet i Piteå, ehuru han uttalade sin farhåga för att han skulle dö under transporten.

En märklig omständighet omtalas i sammanhang med den timade olyckshändelsen. De båda här omnämnda skyttarna hade nämligen några dagar förut varit på jakt och då vid ett tillfälle råkat komma en tjädertupp ovanligt nära, men hade det oaktat ej kunnat träffa fågeln med sina skott. Detta hade Stenbergs anförvanter fattat som ett ”varsel” samt i följd däraf sökt öfvertala de båda skyttarna att afstå från det både vådliga och lagstridiga förfarande, som nu måhända kommer att vålla dem bägge en förtidig död, ty äfven Nilsson lär till följd af förskräckelse och öfveransträngning, var mycket illa därän.

Polisförhör rörande den sorgliga händelsens förlopp har af kronolänsman K. R. Hedström hållits å ort och ställe. Resultatet döraf känner dock ej meddelaren – skrifver Norrbottens Allehandas korrespondent,

Härutöfver må tilläggas, at den sårade Stenberg i natt kl ½3 aflidit å härvarande lasarett.

Avskrivet 2014-08-27/Inger Österlund

Forts. nästa sida

Jonas Albert Nilsson med hustru och sex barn födda mellan 1897 och 1908 emigrerade till Nordamerika 1910-04-12. Familjen återkom till Sverige 1911-05-01 och bosatte sig då i Lillkorsträsk. Där föds ytterligare tre barn i familjen mellan 1911 och 1916. Gustaf Leonard Stenberg var ogift.

Korsträsk Järnvägsstation. Bilden finns på Älvsbyns Forskarförenings hemsida. Bildens ägare Erik Skoglund. Kersh01-17 14:12

Känner någon igen dessa damer? Bilden finns på hemsidan och kommer från Agnar Grönlunds album. På baksidan står det Adinia Berggren. -17 14:12

I 1915 års kalender finns det en bild på Gästgiveriet i Tvärån. Bilden har redan diskuterats, Bland annat på Face Book, Ex. vilka personer som är med på bilden.

Åke Engman har bidragit med följande upplysningar: Åke har varit i kontakt med Cristina Nilsson, dotter till Klas f 1904 och Nanny född Lundström.

Tväråns gästgiveri byggt Ca: år 1900. Bara den stenhuggna grunden tog ett år att göra. Huset byggdes av Nils Gustav Danielsson inte av hans far Daniel Gustav Nilsson.

Huset revs för ett antal år sen, det stod på vänster sida av genomfartsvägen, när man kommer från Älvsbyhållet. Efter gästgiveriet upphört har Posten och Konsum varit inrymt huset. Även telegrafan har varit där.

Personer från vänster: 1. Okänd, 2. Okänd, 3. Okänd, 4. Alvina Danielsson f. Markström, 1868 i Granträsk. 5. Nils Gustav Danielsson f. 1864 gästgivare
6. Dottern Elin f 1895 gift Johansson i Korsträsk
7. Dottern Edit f 1900 gift med Sven Vesterlund Tvärån
8. Dottern Svea f 1896 gift Dalberg änka gift 2:a Nilsson Norraby Bergsparken
9. Pojken den yngsta Knut f. 1911

Här nedan en bild av samma hus, taget från gatusidan mot Älvsbyhållet.

Men vilket år?

Gamla Fotografier

Svar på frågor sen föregående Byablad nr 13

Här har vi fått in några
namn, men ännu saknas
det några.

Hör av er ni som vet???

Skolklass i Nybyn 1949

Vilken årsklass är det?

1. Betty Lundberg, 2. Vivan Karlsson, 3. Mariann Viklund, 4. Berit Karlsson,
5. Folke Lindvall, 6. Inga-Märta Karlsson, 7. Jan-Erik Sandström, 8.....?
9. Berto Nordsten, 10.....? 11. Pavel Lundberg, 12. Ingegerd Lundberg ?
13. Gunvor Lindvall, 14. Sylvia Nordsten? 15 .....? Berggren. 16.....?
17. Erling Backlund

Bildens ägare Carin Ökvist.

Slätter i Rundberg på 1930 talet.

Rundberg ligger ovanför Björkberg, efter Happträsksvägen.

Från vänster

Ester* Sofia Eriksson f.1908-11-15 Rundberg.

Sofia* Maria Engfors f. 1870-09-16 Edefors gift med Emil Eriksson

Sven* Elof Eriksson f.1911-04-04 Rundberg

Bildens ägare Kristina Cadji

Gamla Fotografier Efterlysning.

Kortens ägare Forskarföreningen

Men vi vet ej från vilket album

Känner någon igen denna dam ??

Bakpå detta kort står det Elma Bergman, det är från Agnar Grönlunds album.

***Har Ni gamla intressanta bilder?
Kom med dem, så får vi låna och skanna in dem!***

Gör ett besök i vår Forskarhörna, vi behöver Din hjälp med att identifiera bilder!

Bilderna finns också på vår hemsida.

www.byn.panatet.se

En riktigt skön och härlig

Jul och Nyårshelg

önskar vi Er alla

Styrelsen

Älvsbyns Forskarförening

*Vi öppnar forskarhörnan igen den 19 januari.
Välkommen då!*